

З метою стимулювання розвитку регіонів необхідно впроваджувати *контрактну систему* відносин між центральним урядом та органами самоврядування регіонального рівня. Контракт передбачає визначення заходів, які мають державний пріоритет і фінансуються з державного бюджету. Органи самоврядування визначають свої зобов'язання з участі в цих заходах. Те саме стосується і заходів регіонального розвитку, що формулюються регіональною владою. Для виконання контракту центральний уряд може делегувати ряд власних повноважень на регіональний рівень.

Різноманіття інструментів регіонального розвитку, що застосовуються в європейських країнах, зокрема, агентства регіонального розвитку, контрактна форма взаємовідносин між центральним урядом та регіональною владою, є потужним джерелом досвіду для України. Його треба адаптувати до сучасних умов здійснення реформ. Суть останніх полягає в поступовому наблизненні внутрішніх структур і механізмів до норм і стандартів ЄС з метою конвергенції економіки України до європейського господарського простору.

Державна регіональна політика має будуватися з урахуванням процесів, що відбуваються у світовому вимірі. Глобалізація, інноваційна спрямованість розвитку, посилення конкуренції в залученні капіталу стосуються не тільки країн: на світовій арені дійовими особами стають окремі міста й регіони. У даному контексті економічне відродження регіонів може відбутися лише шляхом концентрації зусиль бізнесу, управлінської еліти, місцевого самоврядування, організованої громадськості і не повинно зводитися до забезпечення автономії регіону від держави.

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯМ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

М. С. ВЛАДИМИРОВА, канд. екон. наук
*Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова
61002 Україна, м. Харків, вул. Революції, 12
proinfostatus@mail.ru*

Сучасний стан виробничого споживання ресурсів в Україні характеризується їх високими питомими витратами щодо економічно розвинених країн. Дефіцит багатьох видів ресурсів, значне подорожчання імпортованих видів ресурсів, низький рівень використання вторинних ресурсів та відновлюваних джерел енергії в умовах незадовільного екологічного середовища викликає підвищення значущості ресурсозбереження.

Аналіз механізму ресурсозбереження дозволяє виділити наступні його принципові особливості, характерні для регіонального рівня господарювання.

По-перше, метою регіонального розвитку (на відміну від будь-якого окремого господарюючого суб'єкта) є забезпечення пропорційного і динамічного розвитку території, а не отримання прибутку. Отримання

прибутку на регіональному рівні може бути тільки інструментом досягнення мети. Тобто пріоритетом ресурсозберігаючої діяльності для кожного окремого підприємства є економічний результат, в той час як підсумковим пріоритетом ресурсозбереження в регіоні стає соціальний аспект розвитку.

По-друге, в процесі формування механізму ресурсозбереження в регіоні слід виходити з необхідності забезпечення довгострокової ефективності господарювання, а не тільки з міркувань поточної економії ресурсів. В окремі періоди часу не виключається і збільшення витрат ресурсів у зв'язку з необхідністю вирішення великомасштабних соціальних проблем, глобальною реконструкцією наукової та виробничої основи господарського комплексу регіону і т. д. У цьому випадку слід враховувати можливості впровадження економічних і нетрадиційних видів матеріалів та джерел енергії, виявляти найбільш перспективні резерви приросту обсягів конкретних видів ресурсів і підвищення ефективності їх використання.

По-третє, при формуванні стратегії ресурсозбереження на регіональному рівні не можна орієнтуватися тільки на результати, отримані в рамках окремих господарських систем, так як економія ресурсів в одних елементах господарського комплексу може бути досягнута за рахунок підвищеного ресурсоспоживання в інших. Іншими словами, регіональним результатом ресурсозбереження буде той його рівень, досягнення якого не підвищує показник ресурсоємності окремих ланок господарського комплексу.

Ці особливості механізму ресурсозбереження тісно пов'язані з підходом до регіонального розвитку, заснованому на кластерах.

До переваг кластерного підходу в галузі розвитку ресурсозбереження в регіоні можна віднести: ефективний ланцюг реалізації інноваційних ідей від його створення до знаходження конкретного споживача, високі конкурентні переваги підприємств, що входять в кластер за рахунок внутрішньої спеціалізації та можливостей мінімізації витрат на впровадження інновацій. Цінність концепції регіональної кластеризації полягає в її здатності представляти систему регіональної економіки як систему єдиного взаємопов'язаного комплексу, що представляє можливість прийняття управлінських рішень.

Функціонування цієї системи сприятиме довгостроковій ефективності господарювання шляхом економії споживання ресурсів у всьому господарському комплексі, сприятиме динамічному і пропорційному розвитку території кластеру.